МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури та мистецтв
Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Затверджено
На засіданні кафедри театрознавства та
акторської майстерності
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)
Гарант ОПП «Акторське мистецтво
драматичного театру і кіно»

доц. Мирослава ЦИГАНИК

СИЛАБУС / SYLABUS

з навчальної дисципліни

«ЗНАК І СИМВОЛ В ТЕАТРІ»,

що викладається в межах
ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
із спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

Львів – 2024

Назва дисципліни	Знак і символ у театрі
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво, 026 Сценічне мистецтво ОПП Акторське мистецтво драматичного театру і кіно
Викладачі дисципліни	Лаврентій Роман Ярославович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри театрознавства та акторської майстерності
Контактна інформація викладачів	roman.lavrentii@lnu.edu.ua
Консультації з питаньнавчання по дисципліні відбуваються	У день проведення практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка навчальної дисципліни	https://kultart.lnu.edu.ua/department/teatroznavstva-ta-aktorskoji-majsternosti
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Знак і символ у театрі” є вибірковою навчальною дисципліною із циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво для ОПП Акторське мистецтво драматичного театру і кіно, першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається у 5, 6 семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Семестровий (підсумковий) контроль	Залік в кінці 6 семестру
Коротка анотація дисципліни	Зміст дисципліни полягає у засвоєнні слухачами знань зі сфери семіології, відтак розуміння театру як складної комунікативної системи, мова якої складається із низки кодів (історично, культурно, політично, соціально, психологічно зумовлених). Надзвичайно важливо, що слухачі курсу мають можливість одразу на практиці застосувати здобуті знання, декодуючи слухові (акустичні) та зорові (оптичні) системи знаків – на прикладі обраних вистав у чинному репертуарі львівських театрів, культурних заходів. Це значно розширює інструментарій сучасного фахівця театральної справи, спонукаючи до щільного герменевтичного “читання” і драматургії, і її сценічних втілень.
Мета та цілі дисципліни	**Мета курсу** полягає у тому, щоб – паралельно з ознайомленням студентів з основними поняттями та напрацюваннями сучасної семіології – сформувати у слухачів навики застосування цих культурологічних інструментів у сфері театру, зокрема опанувати методологію семіотичного аналізу. Звідси випливають такі основні цілі курсу: - сприяти засвоєнню студентами теоретичного матеріалу з галузі семіології; - дати студентам цілісне уявлення про театр як комунікативну систему; - виробити у студентів навики віднаходити у практиці сучасних театрів “знаки” та правильно декодувати їх; - дати можливість студентам, апробуючи свої спостереження, реалізувати їх у формі театрознавчої статті, підсумкового есе.

Ключові слова	Театр як семіотична система, семіозис, моделі знака, знаки-індекси, іконічні знаки, знаки-символи, реципієнт, інтерпретант, актантна модель, театральний процес
Формат дисципліни	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Тривалість навчальної дисципліни	два семестри (6, 7).
Обсяг навчальної дисципліни	180 год: 64 години аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години практичних занять та 116 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення дисципліни з**добувачі вищої освіти повинні** **а) знати:** - Основні типи знаків – від найпростіших до об'ємних знаків-символів. - Сутність і властивості знаків у культурі.. **б) вміти:** - Оперувати семіологічною термінологією, поняттями та категоріями, що є потрібними для розуміння та зручними для аналізу сучасного театрального мистецтва. - Співвідносити різні знакові системи у театрі, вміти декодувати їх. - Відчитувати роль реципієнта у процесі театральної комунікації.
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)	**Аналітичні навички**: вивчення концептуальних засад семіотики театру та сформоване цілісне уявлення про театр як комунікативну систему дозволить здобувачам освіти розвинути здатність аналізувати складні ситуації, розбирати проблеми на складові та визначати оптимальні рішення. **Навички критичного мислення**: дисципліна спонукає до критичного аналізу та оцінки інформації, що сприяє розвитку в здобувачів здатності обґрунтовувати свої погляди та приймати інформовані рішення. **Комунікаційні навички**: вивчення дисципліни розвиває уміння висловлювати свої думки письмово та усно, спілкуватися з іншими людьми, а також слухати і розуміти інших
Теми	ТЕМА 1. Театр як комунікативна система. ТЕМА 2. Структуралістські підходи до вивчення театру. ТЕМА 3. Постструктуралістські підходи до вивчення театру. ТЕМА 4. Семіотика. ТЕМА 5. Семіологія. ТЕМА 6. Семіогенез. ТЕМА 7. Знаки, їхня сутність і властивості. ТЕМА 8. Структура знака. ТЕМА 9. Типи побудови знакових систем у театрі. ТЕМА 10. Слухові (акустичні) системи знаків. ТЕМА 11. Зорові (оптичні) системи знаків. ТЕМА 12. Часово-просторові параметри театрального знака. ТЕМА 13. Роль реципієнта. ТЕМА 14. Імпліцитний адресат. ТЕМА 15. Процеси перекодування. ТЕМА 16. Багаторівневий знак.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, тьюторство, студентська розробка), дискусія.

Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтранет.
Література для вивчення навчальної дисципліни	Уся література, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буденадана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел інформації, яких немає у списку рекомендованих. **Основна:** 1. Бальме К. Вступ до театрознавства. Львів, 2008. 2. Баррі П. Вступ до теорії. Літературознавство та культурологія. Київ, 2008. 3. Барт Р. Camera lucida. Нотування фотографії. Київ, 2022. 176 с. 4. Ділі Дж. Основи семіотики. Львів, 2000. 5. Зонтаґ С. Про фотографію. Київ, 2024. 224 с. 6. Театр: історія, теорія, практика. Львів, 2013. 7. Паві П. Словник театру. Львів, 2007. 8. Harbuziuk M., Lavrentii R., Roy U., Rosa-Lavrentii S., Tsyhanyk M. Establishment and development of university theatre studies in Ukraine: History and present time. *Herança – History, Heritage and Culture Journal. Vol. 7, No. 1 (2024). 154-164.* https://doi.org/10.52152/heranca.v7i1.786 9. Ubersfeld A. Czytanie teatru I. Warszawa, 2002. **Додаткова:** 10. Веселовська Г. Проблема знаку в театральному мистецтві. *Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство*. Вип. 4. Львів, 2004. С. 3–10. 11. Веселовська Г. Роззброєння метафори. (До питання про інтертекстуальне дослідження вистави). *Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії.* Т. 262. Львів, 2011. Львів, 2004. С. 35–49. 12. Зінов'єва Т. До питання про архетипні риси персонажів українського вертепу. *Вісник Львівського університету. Серія Мистецтвознавство*. Вип. 3. Львів, 2003. С. 15–23. 13. Ковзан Т. Знак в театрі. *Театр: історія, теорія, практика*. Львів, 2013. С. 121–155. 14. Лаврентій Р. [H-Effect : експертний відгук]. *IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах*. Київ, 2021. С. 175–177. 15. Лаврентій Р. [VINO : експертний відгук]. *IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах*. Київ, 2021. С. 117–118. 16. Іздрик Ю. Архаїка театрального міфу в позамодерному просторі. *Записки НТШ. Праці театрознавчої комісії.* Т. 237. Львів, 1999. С. 259–273. 17. Липківська А. Світ у дзеркалі драми. Київ, 2007. 18. Свйонтек С. Знак, текст і слухач у театрі. *Театр: історія, теорія, практика*. Львів, 2013. С. 156–163.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	**Оцінювання** проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: Поточна успішність • практичні заняття: 64 бали семестрової оцінки (за два семестри);

	Самостійна робота здобувачів: • підсумкове есе: 16 балів семестрової оцінки; • семестровий контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу: 20 балів семестрової оцінки (за два семестри). Підсумкова максимальна кількість балів – 100. **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають підсумкову письмову роботу (есе). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні зайняття курсу. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. П**олітика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні та самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; не толерується списування та плагіат та невчасне виконання поставленого завдання.

Види робіт. **Критерії оцінювання знань студентів**	**Максимальна кількість балів**
1. Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях	
Критерії оцінювання (16 занять на 4 бали = 64 бали)	**Макс. 64 бали**
студенти в повному обсязі володіють навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладають під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.	**4**
студенти достатньо повно володіють навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладають під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладені деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності.	**3**
студенти в цілому володіють навчальним матеріалом викладають його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому суттєві неточності.	**2**
студенти не в повному обсязі володіють навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладають його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки.	**1**
2. Самостійна робота студентів	
Критерії оцінювання	**Макс. 36 балів**
Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. До самостійної роботи відносяться також відвідування вистав та інших культурних подій *(16 занять по 0,5 бала = 8 балів)*.	Макс. 8 балів

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі – під час усного представлення студентами їхніх проєктів: • студенти в повному обсязі представили свій проєкт, вільно відповідають на додаткові питання • студенти достатньо повно представили свій проєкт, з підказками викладача відповідають на додаткові питання • студенти в цілому представили свій проєкт, частково відповідають на додаткові питання • студенти не в повному обсязі представили проєкт, плутано відповідають на додаткові питання	Макс. 12 балів: **10-12** **7-9** **4-6** **1-3**
За результатами виконаних самостійних письмових робіт (есе, проєкт): • роботи виконані та захищені згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі • роботи захищені, але виконані частково, з порушенням термінів або вимог • роботи не захищені та виконані частково, з порушенням термінів або вимог	Макс. 16 балів: **11-16** **6-10** **1-5**
3. Індивідуальна робота студентів Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за індивідуальні завдання: написання статей, підготовку доповідей та участь в наукових студентських конференціях, круглих столах. Додаткові бали також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни	
Критерії оцінювання	**Макс. 5 балів**

Дотримання умов доброчесності	**Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти в частині НДР будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахуванням викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.** Принципи доброчесності в Університеті та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО таположеннями Центру забезпечення якості освіти Львівськогонаціонального університету імені Івана Франка. Сайт НАЗЯВО:https://naqa.gov.ua/ Центру забезпечення якості освіти ЛНУ: http://education-quality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/ Онлайн курс «Академічна доброчесність» викладений за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity- at-the-university/..
Навчання іноземною мовою	У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються матеріали та джерела англійською мовою. Частково навчальний матеріалвивчається англійською мовою (фрагментарно).
Позааудиторні заняття	Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо (за активну участь отримують додаткові бали). У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на онлайн платформах за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувачів.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу